

Täysistunto

Tiistai 7.11.2023 klo 14.04—17.57

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kiinteistöverolain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 39/2023 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 2/2023 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Keskustelua, ja sen aloittaa edustaja Räsänen, Joona.

Keskustelu

15.29 **Joona Räsänen sd:** Arvoisa puhemies! Harva olisi varmasti kauden alkaessa uskonut, että ensimmäinen nykyisen, istuvan oikeistohallituksen tekemä verouudistus on veronkiristys. Ja, arvoisa puhemies, sitähän me olemme tänään täällä käsittelemässä. Hallitus ensi töikseen todella toi eduskuntaan esityksen, jolla toteutetaan tämä kiinteistöverouudistus, jossa maapohjan kiinteistövero eriytetään yleisestä kiinteistöveroprosentista ja samalla sitten niitä alarajoja lainsäädännöllisesti nostetaan, mikä tosiasiallisesti tarkoittaa sitten monelle kiinteistön omistajalle veronkorotusta, koska kunnat joutuvat nämä alarajan nostot viemään omiksi päätöksikseen nyt sitten tämän kuun aikana.

Arvoisa puhemies! Tästä sisällöstähän päätettiin ennen eduskunnan istuntotaukoa tuossa toissa viikolla. Silloin täällä täysistunnossa, kun asia oli ensimmäisessä käsittelyssä, paljon käsiteltiin sitä, että itse tämä uudistus eli se, että yleinen kiinteistövero ja maapohjan vero eriytetään, on aivan perusteltu, mutta huomattavan paljon kritiikkiä niin lausunnonantajilta kuin myös sitten valiokunnan kuultavilta asiantuntijoilta on tullut nimenomaan tämän alarajan pakkonostosta, jonka hallitus nyt sitten enemmistöllään meni säätämään. Sosiaalidemokraattien linja olisi ollut se, että tämä eriyttäminen olisi toteutettu mutta oltaisiin jätetty kunnille mahdollisuus käyttää sitten sen maapohjan veron vaihteluvälin puitteissa omaa harkintaa siitä, halutaanko sitä nostaa vai ei. Tämä olisi ollut perusteltua varsinkin siitä syystä, että tämä veronkorotus, jonka hallitus nyt tänne kiinteistöveroon toi, kohdistuu tosiasiallisesti suuremmassa määrin tänne pääkaupunkiseudulle, varsinkin Helsinkiin ja Espooseen ja osittain sitten Uudenmaan muihin kehyskuntiin, ja tältä osin täällä asuvilla ja täällä kiinteistön omistavilla ihmisillä todella on nyt sitten edessä se, että kiinteistövero nousee tämän hallituksen päätöksen johdosta.

Erityisen ongelmallinen tämä kiinteistöveron uudistus on siitä näkökulmasta, että valtakunnassa on paljon puhuttu tarpeesta tehdä tämä kiinteistöveron kokonaisuudistus, johon liittyy myös tämä arvostamisuudistus. Elikkä tosiasiallisesti tiedämme tällä hetkellä, että Suomessa on paljon kiinteistöjä, joiden todelliset arvot ja sitten verotukselliset arvot ovat eriytyneet, ja tätä haastetta on yritetty ratkaista jo useammalla vaalikaudella, ja nyt Orpon

Pöytäkirjan asiakohta PTK 51/2023 vp

hallitus tämänkin uudistuksen on sitten eduskuntaan tuomassa. Olisi ollut perusteltua, että tämä maapohjan veron alarajan nostaminen olisi sitten käsitelty tässä samassa yhteydessä, koska silloin oltaisiin voitu myös katsoa ja huolehtia siitä, että tämä ei kohtuuttomasti rasita ketään kiinteistön omistajaa tai johda muutoinkaan kohtuuttomiin tilanteisiin. Tästä syystähan valiokunnassa useampi asiantuntija myös tämänsuuntaisia kommentteja esitti ja toivoi, että tämä kiinteistöverouudistus olisi käsitelty kokonaisuutena, jolloin tätä oltaisiin pystytty harkitsemaan ehkä useammalta kantilta ja vaikutusarvioinnitkin olisivat olleet meidän käytettävissämme. Siitäpä syystä valiokuntakin omassa mietinnössään on todennut, että tämä nyt tehtävä pakkokorotus on syytä ottaa huomioon siinä vaiheessa, kun tätä arvostamisuudistusta käsitellään.

Arvoisa puhemies! Silti sosiaalidemokraatteina ajattelemme, että olisi syytä kiirehtiä tämän arvostamisuudistuksen tuomista eduskuntaan, jotta tosiasiallisesti voitaisiin sitten arvioida näiden kahden uudistuksen mahdollisia päällekkäisiäkin vaikutuksia ja tehdä korjausliikkeitä. Senpä takia, arvoisa puhemies, teen vastalauseemme 1 mukaisen lausumaehdotuksen, joka liittyy siihen, että eduskunta edellyttäisi, että hallitus tuo viipymättä eduskunnan käsiteltäväksi kiinteistöveron kokonaisuudistuksen, jossa veron kohdentuminen tehdään oikeudenmukaisemmaksi ja tarkoituksenmukaisemmaksi ja kiinteistöjen arvostusperiaatteet uudistetaan siten, että kiinteistöjen verotukselliset arvot ovat lähempänä käyviä arvoja. Tämä olisi myös kiinteistön omistajien etu ja vahvistaisi heidän oikeusturvaansa, kun he voisivat olla varmoja siitä, mikä on näiden kahden uudistuksen yhteisvaikutus. Nyt todella hallitus valitsi sen tien, että ensin tuotiin tänne tämä pakkoveronkorotus, joka oli todella tämän hallituksen ensimmäinen veropäätös eli veronkiristys.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Peltonen.

15.34 Eemeli Peltonen sd: Arvoisa puhemies! Käsitlemme nyt hallituksen esitystä eduskunnalle laiksi kiinteistöverolain muuttamisesta. Esityshän on herättänyt paljon keskustelua etenkin kuntakentässä eri puolilla Suomea. Edustaja Räsänen kävi tässä omassa hyvässä puheenvuorossaan sangen kattavasti jo läpi ne perusteet ja syyt, miksi sosiaalidemokraatit eivät voi tätä ehdotusta tässä muodossa tukea. En lähde niitä enää tässä toistamaan. Mutta kun tilanne on tämä, niin kannatan edustaja Räsäsen tekemää vastalauseen mukaista lausumaehdotusta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Viljanen, Eerikki.

15.35 Eerikki Viljanen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Keskusta jakaa hallituksen näemyksen siitä, että maapohjan kiinteistöveroprosentti voidaan sinänsä eriyttää yleisestä kiinteistöveroprosentista, jota nykyisin sovelletaan maapohjaan ja rakennuksiin. Näin kunnat voisivat jatkossa asettaa erilliset veroprosentit maapohjalle ja rakennuksille. Kuten hallitus esityksessään toteaa, niin maapohjan veroprosentin eriyttämisellä kunnille tarjoutuu mahdollisuus paremmin hyödyntää kiinteistöveron tarjoamia mahdollisuuksia muun muassa maankäytön ohjauksen välineenä sekä säädellä verorasituksen jakautumista paikalliset olosuhteet ja verotusarvojen taso huomioiden.

Keskusta ei kuitenkaan hyväksy sitä, että tässä yhteydessä maapohjaan kohdistuvan kiinteistöveroprosentin alarajaa pakkokorotetaan hallituksen toimesta. Kiinteistöveroprosentin alarajan korottamisella kavennetaan kunnallista itsehallintoa. Keskusta luottaa sii-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 51/2023 vp

hen, että kunnat osaavat itse harkita sopivat kiinteistöveroprosentit aiempien vaihteluvälien puitteissa. Asiaan ei tarvita ohjausta Orpon hallitukselta.

Keskustan mielestä on ylipäänsä kyseenalaista, että hallitus toi hallituksen esityksen kiinteistöverotuksen pakkokorotuksesta eduskuntaan erillisenä esityksenä, vaikka valmis-teilla on myös kiinteistöverotuksen laajempi arvostusmuutos. Tällainen useiden erillisten muutosten tekeminen vaikeuttaa kokonaisvaikutusten arvioimista, kun verotusta muutetaan pala palalta saman vaalikauden aikana useamman kerran. Kiinteistöverotusta pitää uudistaa yhtenä kokonaisuutena.

Arvoisa rouva puhemies! Edellä kerrotuista syistä esitämme, että tämä lakiesitys hylätään ja asiaa käsitellään sitten uudelleen eduskunnassa osana hallituksen valmistelemaa ja tietävästi jo keväällä eduskunnan käsittelyyn tulevaa laajempaa kiinteistöverotuksen uudistusta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kallio.

15.37 Vesa Kallio kesk: Arvoisa rouva puhemies! Pitkällisen pohdinnan ja tarkan harkinnan jälkeen olen tullut sellaiseen yksiselitteiseen lopputulemaan, että kannatan lämpimästi tätä edustaja Viljasen tekemää hylkäysesitystä. Hän perusteli sen väistämättömän yksiselitteisesti. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kalmari.

15.38 Anne Kalmari kesk: Arvoisa rouva puhemies! Mitä maaseudun ihmiset ja maanviljelijät odottivat kiinteistöverolta, kun hallituspohja vaihtui? Lupauksena, odotusarvona oli se, että maatalouden tuotantorakennuksilta poistuu kiinteistövero kokonaan. Mitä maaseudulla ihmiset saivat? Saivat esityksen, jolla rahastetaan suomalaisia kotitalouksia, lakimuutoksen, jolla maapohjan kiinteistöveron alarajaa korotetaan 0,93 prosentista 1,3 prosenttiin.

Tällaista valtiovarainministeriön virkakunta on pyrkinyt edistämään jo pitkään. Viime eduskuntakaudella me keskustalaiset saimme torpattua ministeriön voimallisesti ajaman kiinteistöverouudistuksen etenemisen — kiinteistöverouudistuksen, joka olisi kohdellut epäoikeudenmukaisesti nimenomaan harva-alueen ihmisiä.

Kokoomuksen ja perussuomalaisten johdolla hallitus on nyt päättänyt yksituumaisesti kiristää suomalaisten kotitalouksien verorasitusta. Esitys on mielestäni kohtuuton. Ensinnäkin kiinteistöveron pakkokiristys loukkaa kuntien itsemääräämisoikeutta. Alarajan korotuksen vuoksi 245 kuntaa joutuu asettamaan maapohjan kiinteistöveroprosentin nykyistä korkeammaksi. Tällaista pakkoa ei tarvita, kunnat osaavat kyllä itse päättää sopivasta kiinteistöveron tasosta. Sanon muuten jo etukäteen, että suunnitelmat piharakennusten veron nostosta moninkertaiseksi pitää myös etukäteen haudata.

Kiinteistöveron korotus ei ole vähäpätöinen asia. Kunnissa, joissa kiinteistövero on aiemmin ollut nykyisen alarajan mukainen, vero tulee nousemaan 40 prosenttia. Euromääräisesti tietysti suurimmat korotukset kohdistuvat pääkaupunkiseudulle, mutta vaikutukset ovat sitäkin tuntuvampia maaseudun ihmisten arjessa. Arjen ja asumisen kustannukset ovat jo muutenkin ennätyksellisen korkealla.

On muistettava, että maaseudulla kiinteistöverolle ei saa käytännössä minkäänlaista vastinetta. Koko kiinteistöverojärjestelmän epäoikeudenmukaista luonnetta korostaa se, ettei

Pöytäkirjan asiakohta PTK 51/2023 vp

verotus huomioi lainkaan sitä, missä päin Suomea kotinsa sattuu omistamaan. Verotus on sama Kivijärvellä ja Kauniaisissa. Kyseessä onkin puhdas tulonsiirto taajamamerkin takaa taajamiin, erityisesti kaupunkeihin. Kiinteistöverohan tuli katumaksujen tilalle, niitten katumaksujen, joilla rahoitetaan asfaltit, katuvalot kaduille. Maaseudulla ei saada edes yksityistieavustusta, kun senkin tämä hallitus on vetänyt alas.

Veroesityksellään hallitus näyttää todellakin myös unohtaneen lupauksen olla tekemättä päätöksiä, jotka korottavat maatalouden kustannuksia, veronkiristykset kun osuvat myös maatalousrakennusten tontteihin. Pyytäisin vielä hallitusta tarkastamaan linjansa ja vetoan siihen, että kun kiinteistövero on poistettu tuotantorakennuksilta niin monissa muissakin maissa, miksi ette voisi jatkaa sitä edellisen hallituksen aloittamaa kokeilua, joka tasa-arvoistaisi vähän maataloustuottajiemme asemaa Suomessa suhteessa muihin Euroopan maihin.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Räsänen, Joonas.

15.42 Joonas Räsänen sd: Arvoisa puhemies! On aivan tyypillistä, että monessa kunnassa on sellainen taloudellinen tilanne, että sielläkin joudutaan pohtimaan mahdollisesti toimenpiteitä, jotka johtavat sitten veronkorotuksiin, ja siinä mielessä on ihan ymmärrettävää, että monessa kunnassa on harkittu sitä, että kiinteistöveroprosentteja mahdollisesti nostetaan, jotta voidaan sitten omat palvelut turvata. Siinä mielessähän tämä hallituksen esitys tuo nyt lisää liikkumavaraa. Elikkä kun jatkossa tämä maapohjan verotus on eriytetty yleisestä kiinteistöverosta, niin se lisää sillä tavalla kuntien valinnanvaraa kohdentaa erilaisia talouden tasapainotustoimenpiteitä ehkä järkevämmin kuin aikaisemmin, ja siltä osin tämä eriyttäminen on perusteltua.

Sen sijaan todella se suurin kritiikki on kohdistunut siihen, että kun kunnille nyt annetaan lisää valinnanvaraa, niin onko järkevää, että lainsäädännöllisesti lähdetään täällä pakottamaan kuntia nostamaan sitä kiinteistön maapohjan veron alarajaa, varsinkin kun se kohdistuu niihin kuntiin, jotka nyt ehkä vähiten tässä vaiheessa sitä korotusta tarvitsevat. Sen osalta on hyvä ymmärtää ja on hyvä allekirjoittaa ne perustelut, joilla tätä esitystä on vastustettu. Eli ehkä olisi kuitenkin perustellumpaa antaa kuntien tehdä päätökset, eikä niin, että me täällä lähdemme sanomaan, missä kunnissa alarajaa on nyt pakolla nostettava.

Arvoisa puhemies! Jos tätä ongelmaa vielä haluaa konkretisoida, niin se ehkä avautuu kaikista parhaiten, kun kuvataan tämän uudistuksen fiskaalista vaikutusta. Tämähän kuntatalouteen tuottaa lisärahaa vajaat 110 miljoonaa, ja tästä 110 miljoonasta, joka siis syntyy tällä veronkorotuksella, kaksi kolmasosaa tulee kahdesta kaupungista: Helsingistä ja Espoosta. Ja näissä kahdessa kunnassa on varmaan ehkä täällä kuitenkin, jos katsotaan kaikkia Suomen kuntia, pienimmät paineet siihen, että tätä veronkorotusta tarvitsisi tehdä, varsinkin kun se johtaa siihen keskusteluun näissä kunnissa, että on taipumus sitten päätyä yleisen tuloveron alentamiseen, jolloin tavallaan fiskaalinen vaikutus ei jää positiiviseksi, vaikka tässä on niin arvioitu. Ja sen osalta on todella sopivampaa ajatella niin, että annettaisiin jokaisen kunnan vastata itse omista päätöksistään eikä lähdettäisi lainsäädännön pakolla täällä tätä nostamaan, vaikkakin on ihan perusteltua, että varsinkin vaikeina taloudellisina aikoina myös kiinteistöveroon kohdistuu kyllä korotuspaineita. Ja senpä takia totean, että tätä alarajan pakkonostoa on syytä vastustaa juuri siitä syystä, että tämä heikentää kuntien autonomiaa, vaikka varmaan monessa kunnassa tämä ihan tarpeellisenä rahana kyllä nähdään.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 51/2023 vp

Arvoisa puhemies! Totean vielä, että olisi tärkeää, että saisimme tämän koko arvostamisuudistuksen tästä asiasta tänne, jotta pystyisimme välttämään sen, että tästä syntyisi sitten kahdenlaisia negatiivisia vaikutuksia, kun tätä samaa asiakokonaisuutta uudistetaan nyt useampaan kertaan lyhyen ajan sisällä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kalmari.

15.45 Anne Kalmari kesk: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Räsäselä oikein hyvä puheenvuoro. Ajattelin, että haluan kertoa vielä täällä läsnä oleville kollegoille ihan yleisivistääkseni sen, mikä varmaan monella on muutenkin jo tiedossa, että maapohjan verotustahan käytetään kaikkien niiden metsänomistajien osalta, jotka omistavat metsää alle kaksi hehtaaria, eli kaikki myös kaikki alle kahden hehtaarin metsämaat ovat verotuksen piirissä. Ja tämä tieto ihan siihen liittyen, että nyt kun valmistelette sitten sitä seuraavaa verouudistusta, niin mielestäni olisi kohtuullista, että kun molemmat päähallituspuolueet ovat sanoneet yksiselitteisen selkeästi ”ei” metsämaan kiinteistöverotukselle — en tiedä, kääntyykö siinä takki nyt sitten hallituskaudella — niin nyt, kun nämäkin veronkorotukset kohdistuvat selkeästi metsänomistajiin, pohtisitte sitten siinä seuraavassa uudistuksessa tätäkin asiaa. Siitä olisi sekin hyvä puoli, että jos selkeästi luettaisiin metsämaaksi nämä pienemmät metsälöt, niin me saisimme uutta metsää Suomeen ja metsäkatoprosentit vähenisivät.

Toinen ihmisryhmä, johon tämä myöskin erityisesti kohdistuu, on tontinomistajat. Jos omistaa esimerkiksi monta rantatonttia ja niistä myy yhden, kaikki tontit tulevat jo veron alle, vaikka siellä ei sitten mitään myyntitoimintaa tai rakennustoimintaa olisikaan. Ja tämäkin on sellainen kysymys, että aika moni jättää sitten myymättä sen ensimmäisenkin tontin, jos ajattelee, että ei kerralla saa kaikkia myytyä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen.

15.47 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu rouva puhemies! Asumiskustannukset ovat jo nyt korkealla, ja nyt tämä kiinteistöveron korottaminen kyllä iskee moneen suomalaiseen, laajaan joukkoon suomalaisia. Suomessa on noin 1,2 miljoonaa pientaloa ja noin puoli miljoonaa vapaa-ajan asuntoa, mutta eritoten nyt tämä kiinteistöveron korotus heikentää ostovoimaa ja tekee asumisesta entistä kalliimpaa. Niissä suurissa kaupungeissa, joissa asuminen on nyt jo kallista, asuminen kallistuu entisestään. Polttoaineen hinta alkaa olemaan pilvissä, ei näy laskua polttoaineen hinnan alentamisen osalta. Tämän osalta myös ruoan kustannusten hintalappu kotitalouksissa, lapsiperheissä on kova. Ja nyt tämä kyseisen kiinteistöveron korottaminen iskee myös maatalouden suuntaan. Kun yllättävän hiljaa hallituspuolueitten edustajat ovat olleet tämän asian käsittelyn osalta, niin haluaisin kysyä: Kuinka te näette tämän maatalouden ahdingon tällä hetkellä? Onko se hävinnyt jonnekin, kun tällaisia kiinteistöverotuksia pystytään korottamaan myös maatalouden suuntaan? Meillä on vakava tilanne tuolla maaseudulla ja maatalouden suunnalla.

Puhemies! Olen huolestunut tästä linjauksesta, että kiinteistöverotusta nyt kiristetään, kun tilanteen pitäisi olla juuri päinvastainen.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ja vielä edustaja Räsänen, Joona.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 51/2023 vp

15.49 **Joona Räsänen sd:** Arvoisa puhemies! On kyllä pakko yhtyä tähän edustaja Kettusen huomioon, että kun tätä asiakokonaisuutta on käsitelty aikoinaan lähetekeskustelussa, sitten lain ensimmäisessä käsittelyssä ja nyt toisessa käsittelyssä, niin kumman hiljaa ovat kyllä hallituspuolueiden edustajat olleet. Yleensä kun verotuksesta puhutaan, varsinkin salin oikealta laidalta käytetään useasti puheenvuoroja, joissa kritisoidaan pienintäkin sellaista viilausta meidän verotukseen, joka tarkoittaisi sitä, että jonkun pitäisi vähän enemmän maksaa veroja, mutta nyt sitten tässä tilanteessa, jossa todella maapohjan veroa nyt pakolla korotetaan joissakin kunnissa 40 prosenttia, [Tuomas Kettunen: Ohhoh!] ollaan kyllä aika hiljaa. En muista, että tällaista verokeskustelua aikaisemmin tässä salissa olisi ollut.

Senpä takia on, arvoisa puhemies, todella helppo yhtyä tähän edustaja Kettusen ihmetelyyn, että kun yleisesti ottaen varsinkin ennen vaaleja moni meni lupaamaan, että asumisen kustannuksia ei kyllä nosteta poliittisilla toimenpiteillä, niin ensimmäinen veropäätös, joka meillä on todella käsittelyssä, nyt tulee siis asumisen kustannuksia nostamaan, ja eniten siellä, missä ne ovat jo valmiiksi kaikkein korkeimmat. Tässä tilanteessa luulisi, että edes muutama hallituspuolueenkin kansanedustaja tästä mahdollisesti puheenvuoron käyttäisi. Vai onko tässä käynyt nyt vähän niin, että toivottaisiin, että pienin äänin tämä asia unohdettaisiin ja kukaan ei huomaisikaan sitä, ja sitten jos siellä yksittäinen kuntalainen sattuu vaikkapa Helsingissä tai Espoossa tulemaan tästä kysymään, niin syytettäisiin vielä niitä paikallisia päättäjiä, että emmehän me olleet nyt tässä ollenkaan takana, vaan tämä oli ihan meidän oman kaupunginvaltuuston päätös? Siinä mielessä, arvoisa puhemies, toivoisi kyllä sellaista selkärankaista lähestymistä, että jos halutaan, että valtio menee säättämään ja pakolla nostamaan kuntalaisten kiinteistöveroja, oltaisiin valmiita sitten sitä esitystä puolustamaan täällä salissa eikä istuttaisi kokonaisuudessaan hiljaa.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.